

ДОМЕНТИЈАН – ЖИТИЈЕ СВЕТОГ САВЕ И СИМЕОНА (II дио)

Каталожки број: Cod. slav. 25

Стара сигнатура: aS – 23.25

**НАПОМЕНА: Фотографисање није дозвољено због
рестаурације рукописа!**

Препис Доментијановог рукописа *Житије Светог Саве и Симеона* писан је црним и црвеним мастилом у XVI вијеку полу-уставним писмом на папиру величине 288 X 194 милиметра, текст је величине 215 X 130 милиметара, са 22 реда на страници, има укупно 245 листова, односно 490 страна.

Папир има водене знаке: два укрштена кључа, декорисане монограме БВ, БЦ, БГ, ВИ, В.

Рукопис није нешто посебно кекорисан, заставице и украсне гредице су једноставне.

У рукопису се описује живот Светог Саве од листа 1а до листа 156а; затим од листа 156а до 184а се налази Теодосијева похвала Светом Симеону и Светом Сави и од листа 185а до 245 налазе се биографија Светог Симеона (Стефана Немање).

На листу 184а налази се биљешка са датумом 16. јул 1699. године, (по старом народном календару 7207. године) о куповини овог рукописа од стране црногорског Владике Данила (1670 1735) и да је смјештен у Цркви Рођење Пресвете Богородице на Цетињу.

На листу 1а ранији власник 1729. године (односно 7237 године по старом народном календару), налази се биљешка да је овај рукопис, по жељи владике Данила Петровића, рестаурисао свештеник Рафаило Јанковић из Грбља

На листу 244б налази се биљешка монаха Јефtimiја Растодера од 31. марта 1663. године (7172. године по старом народном календару, да је наручилац овог преписа, Јеромонах Нектарије у манастиру Светог Павла на Светој Гори.

Овај рукопис је из цркве Рођење Пресвете Богородице на Цетињу узео Вук Поповић и послао Вуку Караџићу који је продао царско-краљевској Дворској библиотеци 1856. године.

Опширније о овоме у првом дијелу књиге „Бечка купопродаја српских рукописа“.

Овај рукопис је описан у дјелима: Ђуро Даничић, Живот Светога Симеона и Светога Саве написао Доментијан 1865. IX-X. - G. Birkfellner „Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich“, Wien 1975. S. 246-247. - А. И. Яцимирский, Описание южно-славянскихъ и русскихъ рукописей заграничныхъ библиотекъ, Томъ I/125/167-170. Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Россійской академииъ наукъ ХСVIII, No 2, Петроградъ 1921, 1-253, Беч-Берлин-Дрезден-Лајпциг-Праг-Љубљана-Петроградъ 1921. - Споменик III/58, 68, 69-74, 74-78. Стојановић, Записи 909, 1592, 2059, 2535, 4933. - Series nova 2160/ÖNB (Catalogus 35/ÖNB mit Register - F. Menčik). - Series nova 2174/ÖNB (Zettelkatalog - Vorarbeit F. Menčik für Ser. N. 2160). - Series nova 2175/ÖNB (Zettelkatalog - F. v. Miklosich, Grundlage für Ser. N. 2174 und 2160).

Данас се овај рукопис чува у Аустријској националној библиотеци у Бечу (Österreichische Nationalbibliothek, I Josefsplatz 1) под каталошким бројем Cod. slav. 25 (Sammlung von Handschriften und alten Drucken).

НОМОКАНОН (Фрагмент)

Каталошки број: Cod. slav. 193

Овај фрагмент *Номоканона* написан је у XVI вијеку полу-уставним писмом тамномрким и црвеним мастилом на папиру који има водени знак сидра у кругу, а папир је величине 150 X 102 милиметра, текст има 16 редова на страници у једном ступцу величине 93 X 60 милиметара и овај фрагмент има свега 7 листова.

Наслов и иницијали су црвене боје.

У овом фрагменту описују се: апостолска правила о сахрањивању, правила духовности и тако даље.

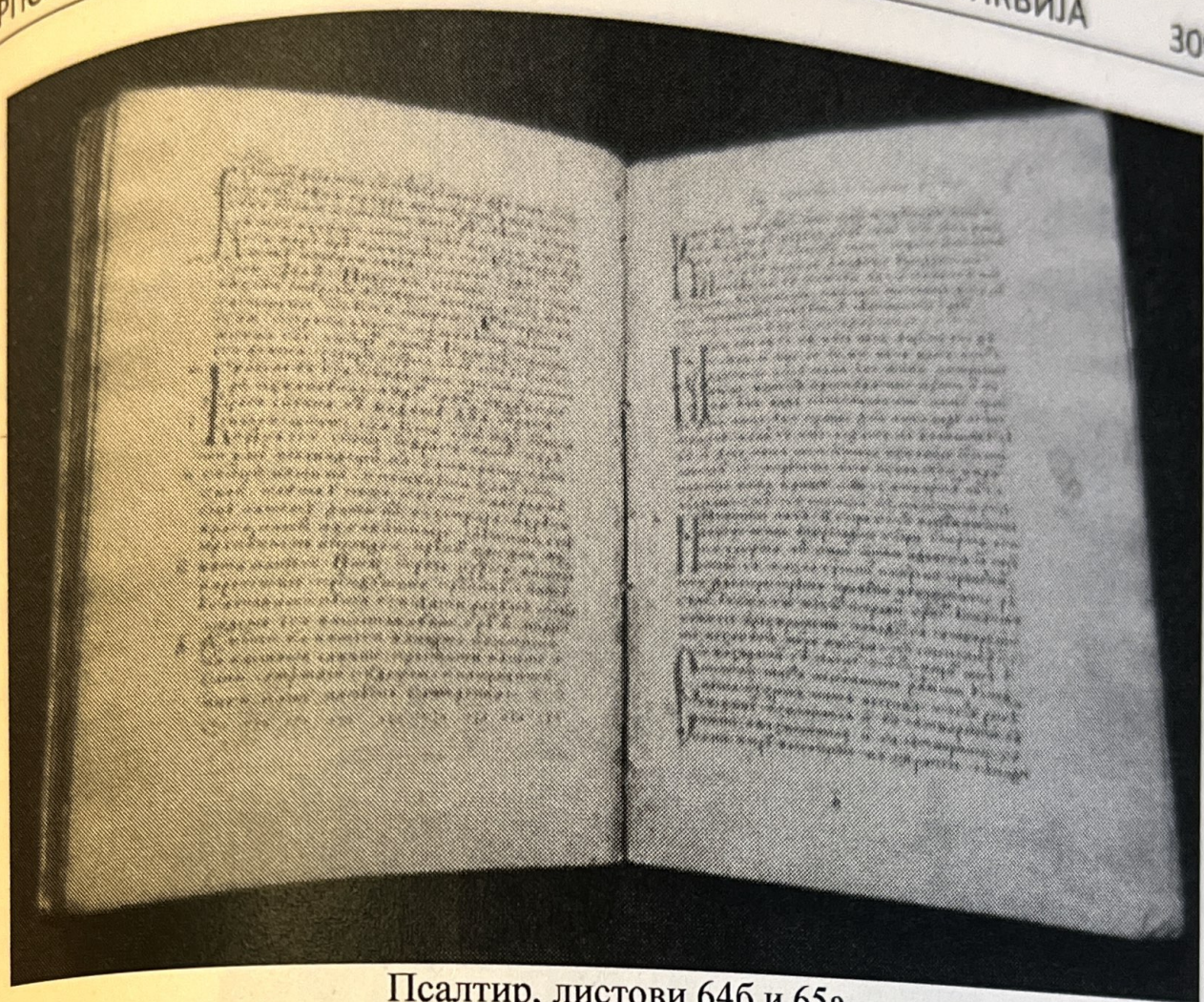
Фрагмент је доста оштећен, листови су прелијепљени, текст на листу број 1 у доњој маргини је исјечен и остатак слабо читљив.

На листу 76 налази се печат Аустријске националне библиотеке.

Овај фрагмент доступан је ријетким истраживачима од децембра 1972. године.

Нема података отом како је овај фрагмент доспио у Аустријску националну библиотеку и имајуући то у виду намеће се закључак да је дио ратног плијена у току аустријско-турских ратова, или у току Првог, или Другог свјетског рата!

Фрагмент је описан у дјелима: Series nova 2160/ÖNB (Catalogus 35/ÖNB mit Register - F. Menčik). - G. Birkfellner „Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich“, Wien 1975. S. 201.

Псалтир, листови 64б и 65а

ДОМЕНТИЈАН, ЖИТИЈЕ СВЕТОГ САВЕ (Други дио)
Каталошки број: Cod. slav. 62

Други дио *Доментијановог Житија Светог Саве* преписан је XVII у вијеку на папиру величине 200 X 127, текст у једном ступцу величине 155 X 100 и 165 X 95 милиметара, писан полу-уставним, курзивним писмом, на 289 листова, састављен је из три дијела: први од 1а до 31б, други од 32 а до 77б и трећи од 78а до 289 листа, са по 15 до 18 редова на страници у првом; 14 редова на страници и 17 до 21 ред на страници у другом дијелу, и 19 редова на страници у трећем дијалу.

Недостаје наслов. Листови од 265 до 289 листа су прелијепљени. Иницијали су претежно мали а на листу 32а иницијал је висок 5 сантиметара.

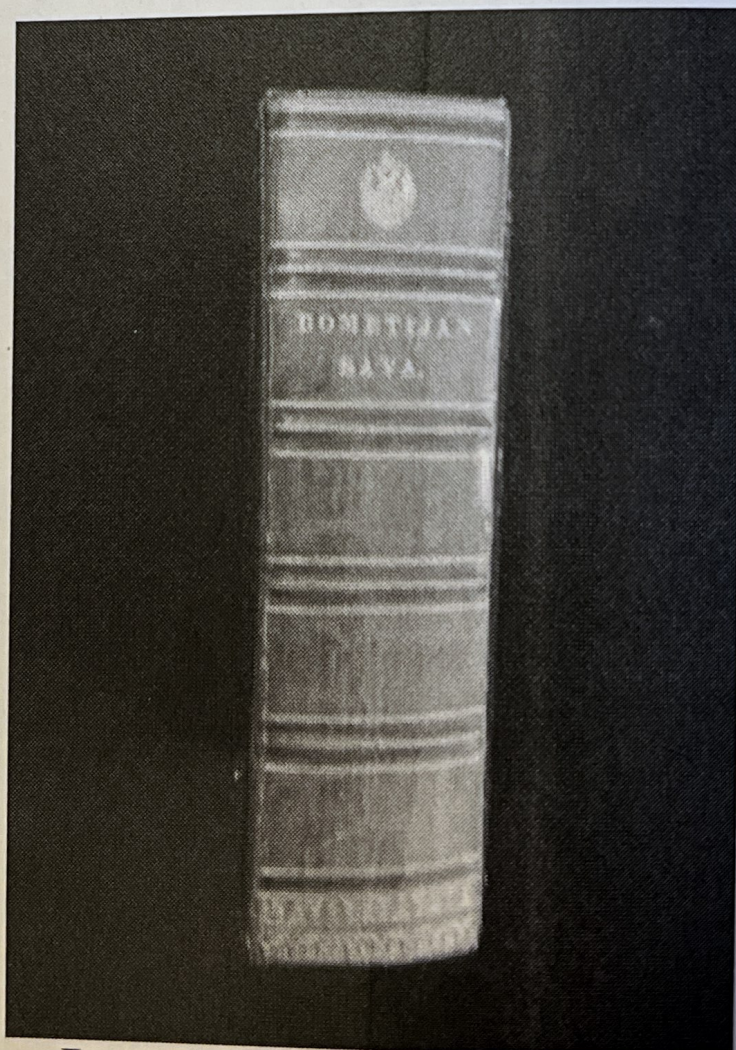
Рукопис је рестаурисан у XIX вијеку.

Овај рукопис продао је Вук Караџић Дворској библиотеци у Бечу 1857. године.

Опширније о овоме у првом дијелу књиге «Бечка купопродаја српских рукописа».

Рукопис је описан у дјелима: Series nova 2160/24/ÖNB (Catalogus 35/ÖNB mit Register – F. Menčik). - Series nova 2174/ÖNB (Zettelkatalog – Vorarbeit F. Menčik für Ser. N. 2160). - Series nova 2175/ÖNB (Zettelkatalog – F. v. Miklosich, Grundlage für Ser. N. 2174 und 2160). - G. Birkfellner „Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich“, Wien 1975. S. 247 -248. – Даничић, Живот Светога Симеона и светога Саве, написао Доментијан 1865/IX, XVIII-XIX. – Стојановић, Записи 4933. - А. И. Яцимирский, Описание южно-славянскихъ и русскихъ рукописей заграничныхъ библиотекъ, Томъ I/126/170. Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Россійской академии наукъ ХСVIII, No 2, Петроградъ 1921, 1-253, Беч-Берлин-Дрезден-Лајпциг-Праг-Љубљана-Петроградъ 1921.

Овај рукопис се данас чува у Аустријској националној библиотеци у Бечу (Österreichische Nationalbibliothek, I Josefsplatz 1) под каталошким бројем Cod. slav. 62 (Sammlung von Handschriften und alten Drucken).

Доментијан, Житије Светог Саве, повез

ДОМЕНТИЈАН, БИОГРАФИЈЕ СВЕТОГ СИМЕОНА И САВЕ (I дио)

Каталoшки број: Cod. slav. 57
Стара сигнатура: aS – Suppl. 18

НАПОМЕНА: Фотографисање није дозвољено због рестаурације рукописа!

Први дио *Доментијанове биографије Светог Симеона и Саве* преписан је црним и црвеним мастилом, полууставним писмом у XVI вијеку на папиру величине 215 X 155 милиметара, текст је величине 155 X 95 милиметара, има 338 листова са 19 и 20 редова на страници, а папир има водене знакове: сидро у кругу, детелина, кратко стабло и тако даље.

Наслови су црвене боје, иницијали такође црвене, на почетку висине 3 сантиметра, а остали иницијали су висине два реда текста.

На листовима 1a и 3a, у доњој маргини, налазе се биљешке, без датума али са означеним XIX вијеком, да је овај рукопис припадао манастиру Дечани и напомена да је реч о житију.

На листу 1b налазо се својеручни потпис Стевана Верковића, истраживача старина који је живио од 1821. до 1893. године, са текстом следеће садржине „Овај важни рукопис нашао је на свом последњем путовању по Старој Србији Стеван Верковић. Серез 26. априла 1858. године“, а испод тога је потпис налазача овог рукописа Стевана Верковића.

На листу 70a, у горњем дијелу, без датума, али са означеним XIX вијеком налази се биљешка претходног власника Серафима Дечанца, јеромонаха из Тетова, као и на листу 224b, ко и на листу 256-b, на десној маргини са датумом 2. јун 1846. године.

На листу 180a, са датумом 15. јули 1813. године, налази се историјска биљешка о крају Првог српског устанка послије Карађорђевог пораза.

На листу 337a, на доњој маргини, налази се биљешка јерођакона Мојсија из Дечана са датумом 14. март 1761. године да је овај рукопис прочитао, као и на листу 338b налази се биљешка о читању Натанаила из Дечана, а на листу 336a, на горњој маргини,

налази се биљешка без датума, али са означеним XIX вијеком, која гласи „сија книга дечанска“.

Овај рукопис је подијељен на три дијела.

Први дио од 1а до 122б је Доментијајнова биографија Светог Симеона (Стефана Немање); у дуго дијелу, од листа 123а до 337б је биографија Светог Саве (Растка Немањића); а у трећем дијелу, на листу 338б налази се Тропар Светом Сави.

Овај рукопис из манастира Дечани, пренијевши га у Серез, Стеван Веркоић, који га је и нашао у манастиру Дечани, доставио га је преко трећег лица (непознатог) царско-краљевској Дворској библиотеци око 1865. године, па с обзиром да је у то вријеме Вук Караџић продавао Дворској библиотеци српске старе рукописе и књиге, намеће се закључак да је овај рукопис Дворској библиотеци предао (или продао!) Вук Караџић.

Рукопис је описан у дјелима: F. v. Miklosich, *Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum*, Wien 1862 – 65. - *Споменик III/58-59*. Старе српске хрисовуље, акти, биографије, летописи, типичи, поменици, записи и др. Београд 1890. године. Приредио Љубомир Стојановић. – Стојановић, *Записи*, 2134, 3209, 3921, 4931. - Буро Даничић, *Живот Светога Симеона и Светога Саве написао Доментијан* 1865. – Ватрослав Јагић, *Старине*, 5/8-16. – Ватрослав Јагић, *Хисторија књижевности народа хрватскога и србскога 1867/I/177*. – Новаковић, *Примери књижевности 1904/159-166, 225-238, 239-245, 330-331*. - *Series nova 2160/ÖNB (Catalogus 35/23/ ÖNB mit Register – F. Menčik)*. - *Series nova 2174/ÖNB (Zettelkatalog – Vorarbeit F. Menčik für Ser. N. 2160)*. - *Series nova 2175/ÖNB (Zettelkatalog – F. v. Miklosich, Grundlage für Ser. N. 2174 und 2160)*. - G. Birkfellner, „*Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich*“, Wien 1975. S. 244-246. - А. И. Яцимирский, *Описание южно-славянскихъ и русскихъ рукописей заграничныхъ библиотекъ, Томъ I/124/166-167*. *Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Россійской академииъ наукъ ХСVIII, No 2, Петроградъ 1921, 1-253, Беч-Берлин-Дрезден-Лајпциг-Праг-Љубљана-Петроградъ 1921*.

Овај рукопис данас се чува у Аустријској националној библиотеци у Бечу (Österreichische Nationalbibliothek, I Josefsplatz 1) под каталожним бројем Cod. slav. 57 (*Sammlung von Handschriften und alten Drucken*).

извршена рестаурација и поновно повезивање. На рикни рукописа утиснут је текст: А: Biblia palacoslovenica.

У садржају имамо: јеванђеља по Матеју, Марку, Луки и Јовану.

Рукопис је описан у дјелима: А. И. Яцимирский, Описание южно-славянскихъ и русскихъ рукописей заграничныхъ библиотекъ, Томъ I/7/9-10, Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Россійской академии наукъ ХСVIII, No 2, Петроградъ 1921, 1-253, Беч-Берлин-Дрезден-Лајпциг-Праг-Љубљана-Петроградъ 1921. - Г. А. Воскресенски, Славянские рукописи хранящиеся въ заграничныхъ библиотекахъ, Сборникъ отдѣленія русскаго языка и слов. 1, СПб, 1882, 30-42, I/30(32**). - Series nova 2160/21/ÖNB (Catalogus 35/ÖNB mit Register - F. Menčik). - Series nova 2174/ÖNB (Zettelkatalog - Vorarbeit F. Menčik für Ser. N. 2160). - Series nova 2175/ÖNB (Zettelkatalog - F. v. Miklosich, Grundlage für Ser. N. 2174 und 2160). - Šafarik, Übersicht der vorzüglichsten Denkmäler ältere Zeiten bei den Serben und anderen Südslawen, in: Anzeigblatt für Wissenschaft und Kunst, Nro. LIII, Wien 1831/52. - Gerhard Birkfellner „Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich“, Wien 1975. S. 81-82. - Harisijadis, Extrait des Actes du XII Congres inter. Des Etudes Byzantines III/121-139 (4 Tafeln). - Franz Unterkirchen, 29 Inventar der illuminierten Handschriften, Inkunabeln und Frühdrucke der Österreichischen Nationalbibliothek : Teil 2: Die griechischen, slawischen, hebräischen und orientalischen Handschriften; kleinere Handschriftengruppen; Inkunabeln, Frühdrucke und spätere illuminierte Drucke, Wien 1959. - Šime Jurić, Novi katalog rukopisa austrijske nacionalne knjižnice, Slovo 9-10/211-219: časopis Staroslavenskoga instituta u Zagrebu, No.9-10 Rujan 1960. - Стојановић, Записи 140, 3758, 4633 и 4639.

Данас се овај средњовјековни српски рукопис чува у Аустријској националној библиотеци у Бечу (Österreichische Nationalbibliothek, I Josefsplatz 1) под каталожким бројем Cod. slav. 52 (Sammlung von Handschriften und alten Drucken).

ЗБОРНИК ПИСАРА ЈОВА

Каталожки број: Cod. slav. 131

Зборник писара Јова, написан о осмој деценији XIV вијека, дакле између 1370. и 1380. године, на хартији величине 254 X 187 милиметара, писан у једном ступцу величине 208 X 140 милиметара, са по 26 редова на страници, укупно 245 листова; садржи „Житије Светог Саве“ од Доментијана Хиландарца, монаха и једног од најзначајнијих српских писаца Средњег вијека који је себе сматрао продужетком светосавског просветитељства и последњим учеником Светог Саве, а због улоге свјетлосних сим-

бола у стварању књижевне симболике Доментијана су називали пјесником свјетлости.

Поред овог Доментијановог дјела „Зборник писара Јова“ садржи још „Похвалу Светом Симеону и Светом Сави“ Теодосија (Хиландарца), монаха и једног од најзначајнијих српских писаца у Средњем вијеку, а Српска академија наука и умјетности га је уврстила међу 100 најзнаменитијих Срба свих времена; затим „Хомилију о шестом псалму“ Анастасија Синаита, хришћанског светитеља, патријарха Антиохијског, кога Српска православна црква слави 20. априла по црквеном, а 3. маја по Грегоријанском календару.

Зборник писара Јова написао је у Хиландару монах Јово који је, такође написао „Триод“, а тај рукопис посебно сам раније обрадио у овој документарној књизи.

На листу број 245 рукописа *Зборника писара Јова* налази се биљешка патријарха Пајсија (И. Јањевац) датирана са 1647. годином у којој патријарх Пајсије биљежи да је извршена поправка овог рукописа те године и том приликом су, како биљежи патријарх Пасјије, додати и исписани листови: 1, 87 и 245 са по 26 редова. Поред ове патријархове напомене налази се још патријархова биљешка да је у епархији с њима боравио монах Григорије, али се не наводи мјесто епархије, а претпоставља се да је у питању Пећ.

Први лист *Зборника писара Јова*, као што сам написао у овом тексту, додат је приликом поправке рукописа коју на маргинама биљежи патријарх Пајсије 1647. године и тај лист је украшен крупним насловом који је писан црвеном и зеленом бојом и великим иницијалом (P) украшеним стилизованим гранчицама и обојеним као и сам наслов црвеном и зеленом бојом и од тада у овом рукопису постоје фрагменти водених знакова.

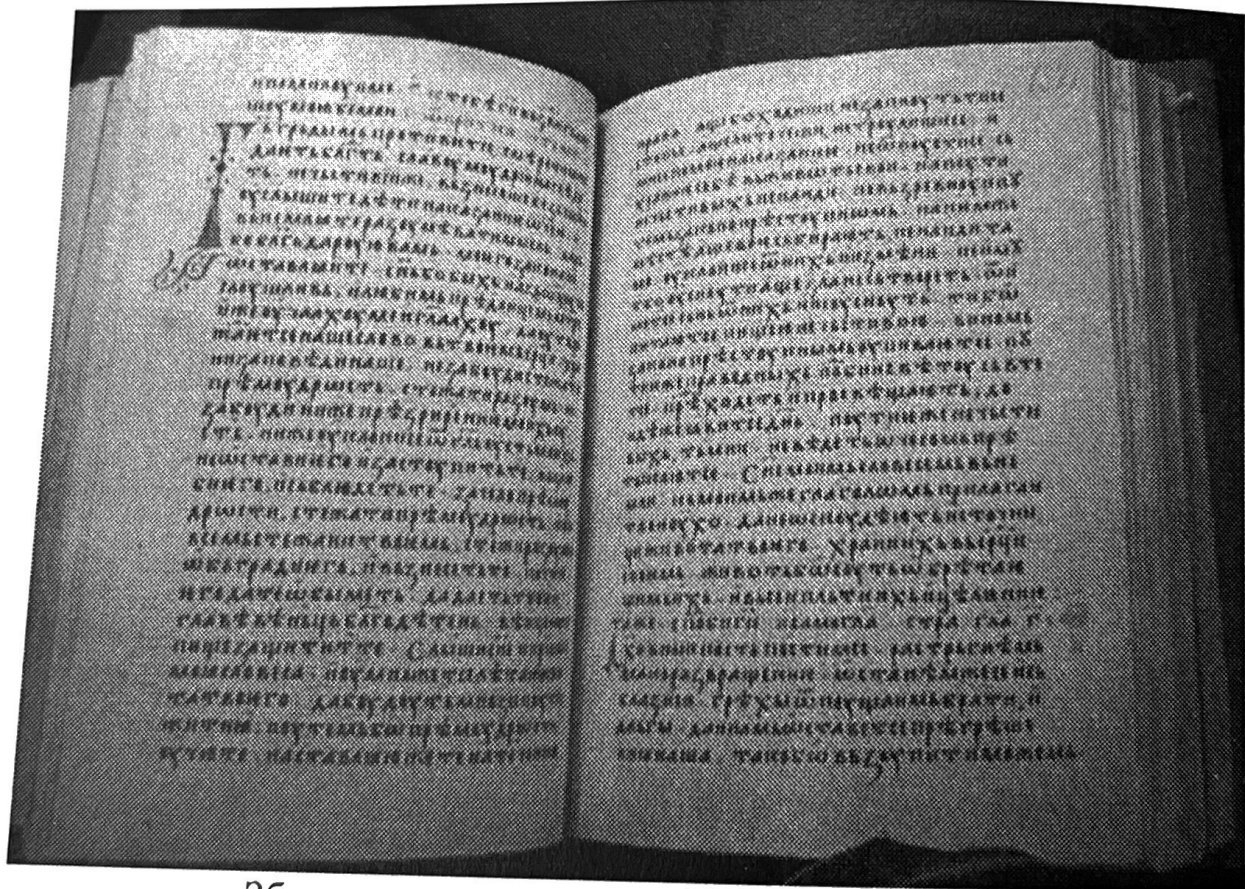
Украсне заставице налазе се на листовима: 1, 150, 176, 191, 218, 225 и 231, а иницијали у рукопису су флоралног типа.

Зборник писара Јова бечкој Дворској библиотеци продала је 1887. године из заоставштине Вука Караџића његова кћерка Вихелмина (Мина), као и многе друге старе рукописе.

Опширније о овоме у првом дијелу књиге „Бечка купо-продаја старих рукописа“.

Овај рукопис је описан у дјелима: А. И. Яцимирский, Описание южно-славянскихъ и русскихъ рукописей заграничныхъ библиотекъ, Томъ I Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Россійской академии наукъ ХСVIII, No 2, ХСVIII, 141/189, Петроградъ 1921, 1-253, Беч-Берлин-Дрезден-Лайпциг-Праг-Љубљана- Петроградъ 1921. Ser. n. 2160/50-51. Srr. N. 2175. - Franz Unterkirchen, 29 Inventar der illuminierten Handschriften, Inkunabeln und Frühdrucke der Österreichischen Nationalbibliothek : Teil 2: Die griechischen, slawischen, hebräischen und orientalischen Handschriften; kleinere Handschriftengruppen; Inkunabeln, Frühdrucke und spätere illuminierte Drucke, Wien 1959. – Gerhard Birkfellner, „Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich“, Wien 1975. S. 242-243.

Данас се „Зборник писара Јова“ чува у Аустријској националној библиотеци у Бечу (Österreichische Nationalbibliothek, I Josefsplatz 1) под каталожним бројем Cod. slav. 131 (Sammlung von Handschriften und alten Drucken).

Зборник писара Јова, листови 151б и 152а

ТРИОД ПИСАРА ЈОВА

Каталошки број: Cod. slav. 45

Стара сигнатура: aS –Suppl. 36

Овај *Триод писара Јова* написан је крајем XIV вијека црним, црвеним, плавим и жутиим мастилом, рашки правопис, уставно писмо, на папиру величине 255 X 185 милиметара, текст је у једном ступцу величине 210 X 135 милиметара, има 352 листа са по 28 редова текста на страници.

Папир има водене знаке: крушку са два листа, крст, трешњу, два круга, осу...

Рукопис Триод писара Јова украшен је заставицама и флоралним иницијалима, а најраскошнија заставица налази се на листу број 3. Заставице двочланог преплета налазе се на листовима и и 218, а на листу 180 налази се танка заставица чији су крајеви стилизоване палмете, док на листу 262 полупалмете се спуштају на ниже.

На листу 101 наслов је исписан киноваром, украс од двије полупалмете је зооморфни, пас са гранчицом у чељустима. На листу 1214б налазе се иницијал флоралног типа, док на листовима 213б, 238а и 273б иницијал (О) урађен је киноваром са људским ликом на којем се јасно виде исцртане обрве, очи, нос и уста.

Прелијеplени су листови од 1 до 30, од 66 до 70 и од 344 до 352.

Лист 4 је исцијепан у доњем дијелу.

Недостају дјелови текста на листовима: 19а, 21а, 21б, 66а, 66.б, 217б, 349б, 350а, 351а, 351б и 352а.

На листу 1а и 352а налази се печат Аустријске националне библиотеке.

Црни текст је ипшаран црвеним дјеловима реченица.

Иницијали су црвене боје различитих величине, 4 сантиметра и два реда текста.

Декоративне плетенице црвеном, плавом, жутом, као и црвеном, зеленом, плавом и жутом бојом, налазе се на листовима: 102а, 28а, 200б, 231б, 247б, 252б.

Декоративни тримови налазе се на листовима: 13б, 146а, 180а, 185а, 218а, као и квадратни орнаменти на листовима: 262б, 283 и 323а.

У овом рукопису имамо зооморфни тип украса (дијелови животињских и човјечјих удова).

На листу 352а налази се биљешка са уписаним 14 и 15 вијеком из које сазнајемо да је овај рукопис написао писар Јов на захтјев јеромонаха Доротеја.

Рукопис је у прилично добро стању.

У садржају овог рукописа, између осталог, имамо: каноне за васкршње празнике, од недјеље царинског службеника и фарисеја, треће недјеље уочи великог поста до свете недјеље, дан светог Лазара и тако даље.

Овај рукопис је био изложен на изложби „Умјетност источних цркава“ у аустријском замку Херцогенбург (Herzogenbur) од маја до октобра 1977. године.

Рукопис Триод продао је Вук Карацић 1858. године.

Опширније о овоме у првом дијелу књиге „Бечка купо-продаја српских рукописа“.

Овај рукопис је описан у дјелима: Споменик III 201-2012. Старе српске хрисовуље, акти, биографије, летописи, типичи, поменици, записи и др. Београд 1890. године. Приредио Љубомир Стојановић. - Стојановић, Записи 4231. - Известија VII/4/321- 323. - Gerhard Birkfellner „Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich“, Wien 1975. S. 335-336. - Series nova 2160/ÖNB (Catalogus 35/ÖNB mit Register – F. Menčik). - Series nova 2174/ÖNB (Zettelkatalog – Vorarbeit F. Menčik für Ser. N. 2160). - Series nova 2175/ÖNB (Zettelkatalog – F. v. Miklosich, Grundlage für Ser. N. 2174 und 2160). - Šime Jurić, Novi katalog rukopisa austrijske nacionalne knjižnice, Slovo 9-10/211-219: časopis Staroslavenskoga instituta u Zagrebu, No.9-10 Rujan 1960. - Franz Unterkirchen, Inventar 29 der illuminierten Handschriften, Inkunabeln und Frühdrucke der Österreichischen Nationalbibliothek : Teil 2: Die griechischen, slawischen, hebräischen und orientalischen Handschriften; kleinere Handschriftengruppen; Inkunabeln, Frühdrucke und spätere illuminierte Drucke, Wien 1959. - А. И. Яцимирский, Описание южно-славянскихъ и русскихъ рукописей заграничныхъ библиотекъ, Томъ I/65/90-91. Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Россійской академии наукъ ХСVIII, No 2, Петроградъ 1921, 1-253, Беч-Берлин-Дрезден-Лайпциг-Праг-Љубљана-Петроградъ 1921.

Овај Триод се чува у Аустријској националној библиотеци у Бечу (Österreichische Nationalbibliothek, I Josefsplatz 1) под каталошким бројем Cod. Slav. 45 у рукописном одјелењу (Sammlung von Handschriften und alten Drucken).